

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 10/850-0/2014	
Alkotmánybíróság Érkezett: 2014 ÁPR 24.	
BUDAPEST Donáti u. 35-45. 1015.	Példány: 4 Kézeltiroda: 9-1
Melléklet: H+1 bírósági eljárási anyag + 1 melléklet.	

SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK	
5	
Érk.: 2014 ÁPR 18.	
Példány:	Mell.: dp
Az ügyirat száma: 19 Pk. 20 729/2014/1	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] *csatol:*
meghatalmazással igazolt jogi képviselőm Dr. Bába István ügyvéd [redacted]
 [redacted] útján eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi
 CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ában foglalt rendelkezések alapján az alábbi

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z i n d í t v á n y t

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Alaptörvényben, valamint jogszabályban meghatározott hatáskörében eljárva állapítsa meg a Szegedi Törvényszék 19.Pk.20.729/2014/2. sorszámú 2014. április 15. napján átvett végzésének (a továbbiakban: Végzés) alaptörvény-ellenességét és - az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján - a hivatkozott Végzést semmisítse meg tekintettel arra, hogy az sérti az Alaptörvény „Szabadság és Felelősség” elnevezésű rész XXIII. cikk (1), (4) továbbá (5) bekezdésben részletezett és a 35. cikk (1) bekezdése szerint biztosított és garanciális védelem alatt álló választójogomat, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése által megfogalmazott jogorvoslat igénybe vételéhez való alapvető jogomat.

Kérelmem részletes indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I.

Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ában foglalt rendelkezések alapján terjesztem elő, amely szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha a konkrét ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a következő konjunktív feltételeknek megfelel:

- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított valamely jogát sérti, és
- b) az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

I.1. A fentiekben részletezett törvényi feltételekre figyelemmel előadom, hogy az egyedi ügyben érintett természetes személy vagyok. A Szegedi Törvényszék előtt fenti szám alatt folyamatban volt nemperes eljárásban, mint a bírósági felülvizsgálat kérelmezője vettem részt, amely nemperes eljárás felülvizsgálati kérelmem érdemi vizsgálat nélküli elutasításával végződött.

A hivatkozott eljárásban kérelmezői minőségben történő részvételem következtében alapjogom sérelme közvetlen és tényleges érintettségem alapján következett be.

I.2. A Szegedi Törvényszék fenti Végzésével bírósági felülvizsgálati kérelmemet érdemi vizsgálat nélkül utasította vissza és tájékoztatott, hogy ezen Végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs, valamint kötelezett mint kérelmezőt, hogy 1.000,- Ft, azaz Egyezer forint mérsékelt eljárási illetéket külön felhívásra fizessek meg a Magyar Állam részére.

I.3. A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés ellen alkotmányjogi panasz kezdeményezhető. A Ve. 233. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszok esetén – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti általános hatvan napos határidővel ellentétben – a bíróság döntésének közzétételétől számított három napon belül lehet az alkotmányjogi panaszt benyújtani. A Szegedi Törvényszék hivatkozott Végzését 2014. április 15. napján kézbesítették részemre, amely időpontra tekintettel jelen alkotmányjogi panasz indítványom előterjesztésére a törvény által megállapított határidőn belül került sor.

I.4. Tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy jelen alkotmányjogi panasz indítvánnyal érintett Végzés elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki, az ügyben Kúria előtti felülvizsgálati, valamint perújítási – mint a törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslati - eljárás kezdeményezésére nem került sor.

I.5. A Szegedi Törvényszék Végzése az Alaptörvény „Szabadság és Felelősség” elnevezésű részének XXIII. cikke által biztosított továbbá az (1), (4) továbbá (5) bekezdésben részletezett és a 35. cikk (1) bekezdése szerinti általános és egyenlő garanciális választójogi alapjogomat, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése által megfogalmazott jogorvoslat igénybe vételéhez való alapvető jogomat megsértette, figyelemmel arra, hogy választópolgárként megillető Alaptörvény és sarkalatos törvény által számomra biztosított, demokratikus választásokon keresztül megnyilvánuló érdekérvényesítési lehetőségem csorbult.

II.

Szeged Helyi Választási Iroda Vezetője 2014. március 27. napján meghozott 3/2014. (III.27.) HVI vezető számú határozatával (a továbbiakban: Határozat) Szeged Megyei Jogú Városban a helyi önkormányzati képviselők választásán az egyéni választókerületek határait a Ve. 306/A-306/D. §-ában meghatározott rendelkezésekre hivatkozással határozta meg, a

határozat rendelkező részében rögzítettek szerint. A Határozatot – a 4., 7., 8., 10., 14. és 17. választókerületeket érintően – módosította a 4/2014. (III.28.) HVI vezető számú határozat.

A Határozat melléklete rögzítette továbbá az egyéni választókerület választásra jogosult jogosultjai számának a településen, egy egyéni választókerületre jutó választásra jogosultak számának átlagától való eltérésének a mértékét. A Ve. 306/A. § (1) bekezdése alapján a helyi választási iroda vezetőjének hatásköre és feladata, hogy a 10.000 főnél nagyobb lélekszámú településeken az egyéni – önkormányzati – választókerületeket kialakítsa, amely Határozatot a Ve. 306/A. § (1) bekezdésében meghatározott jogosultság alapján a helyi választási bizottsággal véleményeztette. A helyi választási bizottság a Határozattal egyetértett.

A Ve. 307/Q. § rendelkezései alapján a helyi választási iroda vezetőjének az egyéni választókerületek kialakításáról és felülvizsgálatáról szóló határozata ellen a közzétételének időtartama alatt nyújtható be bírósági felülvizsgálati kérelem. A kérelmet a törvényszék bírálja el.

A fentiekben rögzített és a Ve. által biztosított jogorvoslati határidőn belül – figyelemmel a Ve. 222. § (1) bekezdése szerint, mint az ügyben érintett természetes személy – elektronikus úton bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztettem elő a Szegedi Törvényszéknél.

Jogorvoslati kérelmem indokolásában előadtam, hogy jogi álláspontom szerint a korábbiakban hivatkozott Határozat nem vette figyelembe a Ve. 306/A. § (3) bekezdésében foglalt három törvényi feltételt. A hivatkozott jogszabályhely alapján ugyanis „*az egyéni választókerületek kialakításakor az egyéni választókerület választásra jogosultjainak száma a településen egy egyéni választókerületre jutó választásra jogosultak számtani átlagától - a településszerkezeti, földrajzi és egyéb helyi sajátosságokra figyelemmel - legfeljebb tizenöt százalékkal térhet el.*”

Jogorvoslati kérelmemben kifejtett álláspontom szerint a Határozat olyan módon változtatja meg Szeged városában található önkormányzati egyéni választókerületek földrajzi elhelyezkedését, beosztását, területét, sorszámát, lakossági összetételét, hogy az teljes mértékben figyelmen kívül hagyja Szeged város településszerkezeti, földrajzi és egyéb helyi sajátosságait.

A Szegedi Törvényszék Végzésében beadványomat érdemi bírósági felülvizsgálatra alkalmatlannak találta. Végzésének indokolásában tájékoztatott, hogy a Ve. 231. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a bíróság a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha azt nem a Ve. 222. § (1) bekezdésében meghatározott jogosult terjesztette elő.

A Szegedi Törvényszék jogi álláspontja alapján nem vagyok az ügyben „*érintett természetes személy*” figyelemmel arra a körülményre, hogy a Szegeden található és bejelentett állandó lakóhelyemen túlmenően nem jelöltem meg semmilyen olyan konkrét tény vagy egyéb adatot, amelyből a bíróság az ügyben való közvetlen érintettségemre következtetni tudott

volna. Tájékoztatása szerint az érintettség akkor állapítható meg, ha a hivatkozott jogsérelem a kérelmező saját jogaira és/vagy kötelezettségeire közvetlenül kihat.

Álláspontom szerint a Szegedi Törvényszék Végzése az Alaptörvény „Szabadság és Felelősség” elnevezésű részének XXIII. cikke által biztosított továbbá az (1), (4) továbbá (5) bekezdésben részletezett és a 35. cikk (1) bekezdése szerinti általános és egyenlő garanciális választójogi alapjogomat, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdése által megfogalmazott jogorvoslat igénybe vételéhez való alapvető jogomat megsértette.

Az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy „*a helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.*”

Álláspontom szerint az egyenlő választójog, mint alapvető alkotmányos követelmény túlmutat az egyes egyéni választókerületekben lévő választásra jogosultak számának egymástól való lehető legkisebb mértékben való eltérés minimalizálásának kritériumától.

Az alkotmányos demokráciákban elengedhetetlenül szükséges az „*egy ember – egy szavazat*” elvének maradéktalan érvényesülése, amelyen keresztül ténylegesen is megvalósulhat az egyenlő részvétel joga és valóra válhat a helyi politikai közösség tagjait megillető önkormányzáshoz való jogosultság.

Egy politikai közösségben a politikai közösség választójoggal rendelkező tagjainak egyenlőségét, azaz egyenlő értékességét igazán az fejezi ki, hogy a döntéshozatalban résztvevők azonos jogokkal rendelkeznek és minden egyes választópolgár szavazata ugyanannyira számít, mint egy másik választópolgár leadott szavazata.

Az Alkotmánybíróság a 6/1991. (II.28.) AB határozatában kiemelte, hogy „*a választópolgároknak az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében biztosított jogát kiemelkedően fontos politikai jognak tekinti*” [jelenleg hatályos Alaptörvény 35. cikk (1) bek.], mert „*a választópolgárok kizárólag az aktív választójog négyévenkénti gyakorlása révén tudnak befolyást gyakorolni a legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerv összetételére.*” Ezen megállapítás a helyi önkormányzati hatalomgyakorlás mikéntjére történő befolyásolási lehetőségre is megfelelően irányadónak tekintendő.

A körzethatárok meghatározása semmilyen körülmények között nem eredményezheti, hogy egyes választói csoportokhoz tartozó személyek esetlegesen hátrányosabb helyzetbe kerüljenek másokhoz képest.

A választójoghoz kapcsolódó alkotmányossági követelmények tartalmi elemeinek megállapításakor az Alkotmánybíróság figyelembe vette az Európai Tanács Velencei Bizottságának 190/2002. számú véleményét, amelyben a Code of Good Practice in Electoral Matters (a továbbiakban: Dokumentum) a közös európai választójogi örökség egyik elemének minősítette a választójog egyenlőségét.

A Dokumentumban foglalt elvi jellegű megállapítások szerint a választójog egyenlősége magában foglalja a megszerezhető „mandátumon választókerületek közötti egyenletes elosztásának követelményét amely a következőket tartalmazza:

- a képviselői helyek elosztása kiegyensúlyozottan, világos szempontok szerint kell megtörténnjen a következő lehetséges kritériumok figyelembe vételével: népesség, a nemzeti kisebbség aránya, a regisztrált választópolgárok száma, a választójogukkal várhatóan élők aránya;
- földrajzi, közigazgatási, valamint történelmi határvonalak számításba vehetők;
- az egy képviselői helyre jutó választópolgárok száma tekintetében a választókerületenkénti eltérés nem haladhatja meg a 10 %-ot, és semmiképpen sem lépheti túl a 15%-ot. E szabályoktól csak kivételes körülmények esetén engedhető meg az eltérés;
- a választókerületek határvonalainak újbóli meghatározása esetén a következő szempontoknak kell érvényesülniük: elfogulatlanság, a nemzeti kisebbségek hátrányos helyzetbe kerülése lehetőségének kizárása, egy többségében független személyekből álló bizottság véleményének meghallgatása. (A bizottságnak lehetőség szerint legyenek földrajzi, illetve szociológiai szakember tagjai, a pártok legyenek egyenlő arányban képviselve, illetve szükség esetén a nemzeti kisebbség is.)”

A fentiekből egyértelműen megállapítható iránymutatás alapján a hatóságoknak – lehetőségeikhez mérten – törekedniük kell arra, hogy az egyenlő képviselet elvei az egyéni választókerületek területének kialakításakor érvényre jussanak.

Mindezekre tekintettel az egyéni választókerületek területének megvonásakor megfelelő indokok lehetnek a földrajzi viszonyok, a közigazgatási határok, valamint egyéb nemzeti sajátosságok kellő súlyú figyelembe vétele. Ezen alkotmányossági követelmények mellett is még a statisztikailag egyébként elhanyagolható különbségek is alkotmányellenessé válhatnak, ha azok a választókerületek határaival való manipuláció eredményeként jönnek létre. Történelmileg a szabad választások eredményének előzetes befolyásolását célzó ilyen jellegű változtatásokra (geerrymandering) a leggyakrabban a politikai erőviszonyok mesterséges átalakítása, illetve a kisebbségek politikában való részvételének megnehezítése érdekében került sor [22/2005. (VI.17.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság a korábbiakban már több határozatában is rögzítette kifejezett és szilárd álláspontját a tekintetben, hogy jelentős veszélyeket hordoz magában az, ha az egyes egyéni választókerületek területeit megfelelő „kontroll” - amely jogi álláspontom szerint magában foglalja mind a törvényi szinten meglévő szabályozás milyenségét és az egyes választási eljárásban közreműködő szervek döntésének felülvizsgálatára vonatkozó lehetőséget – nélkül határozhatják meg.

A választókerület határainak manipulatív, a választások politikai eredményének előzetes átalakítását célzó befolyásolása minden esetben ellentétes az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésével.

II. 1. A Szegedi Törvényszék korábbiakban hivatkozott Végzésében bírósági felülvizsgálati kérelmemet közvetlen érintettségem hiányára figyelemmel utasította el.

Álláspontom szerint, mint Szeged városában állandó lakóhellyel és aktív választójoggal rendelkező magyar állampolgár, a helyi közösség egészét és saját jogaimnak keretét adó Szeged Helyi Választási Iroda Vezetőjének határozata elleni Ve. 222. § (1) bekezdésében jogorvoslat igénybevételéhez megkövetelt személyes és közvetlen érintettségem egyértelműen megállapítható, amelyre figyelemmel a Szegedi Törvényszék jogi álláspontja téves.

A Ve. 228.§ (2) bekezdés és az 1952. évi Polgári perrendtartásról szóló törvény (a továbbiakban: Pp.) 324.§ (1) bekezdés alapján a Pp. általános szabályai alkalmazandók a választási eljárásban eljáró bíróságra. Ennek megfelelően a Pp. 50.§ (1) bekezdése alapján azt, hogy a felülvizsgálati kérelmet benyújtónak van-e eljárási jogképessége a bíróság köteles hivatalból vizsgálni. Ennek keretében nem elegendő önmagában a jogképeséggel kapcsolatos aggály felmerülésére hivatkozással annak tisztázása nélkül a jogképesség hiányát megállapítani. Ez tartalmában a vizsgálat elmulasztását jelenti. A Pp. 3.§ (3) bekezdése, és az 1/2009. (VI.24.) Pk. vélemény alapján a bíróság köteles az általa bizonyítandónak tartott tényekről és a bizonyítási teherről a feleket előzetesen tájékoztatni. Ez a tájékoztatási kötelezettsége nem „*hivatalból bizonyítás*”, hanem olyan kötelező tájékoztatás, ami alapján az adott fél a terhére eső bizonyításra vonatkozó indítványát meg tudja tenni. A következő Kúriai ítélezési gyakorlat a tájékoztatási kötelezettség elmulasztását abszolút hatályon kívül helyezési oknak tekinti, ami szerint az így meghozott bírósági határozat jogszerűtlen. (EBH 2011.2351.)

Ennél fogva a Szegedi Törvényszék a Végzését a fentiek szerint alkalmazandó Pp.50.§ (1) bekezdésének és Pp. 3.§ (3) bekezdésének megsértésével hozta meg. Jogszerű eljárás esetén a bíróságnak tájékoztatnia kellett volna a kérelmezőt arról, hogy a jogképessége körében a bíróság milyen tények bizonyítását tartja szükségesnek, és arról, hogy ezen tények tekintetében a bizonyítás a kérelmezőt terheli.

Mindezekre tekintettel a Szegedi Törvényszék törvénysértő eljárással meghozott Végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogomat, figyelemmel arra, hogy jogszabályba ütköző módon elzárt jogorvoslatihoz való jogom érdemi gyakorlásának a lehetőségétől, illetve megfosztott a jogorvoslati kérelmem érdemi elbírálásától.

Az Alaptörvény XXIII. cikk (5) bekezdése értelmében a „*helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásán a választópolgár lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén választhat. A választópolgár a szavazás jogát lakóhelyén vagy bejelentett tartózkodási helyén gyakorolhatja.*” Az Alaptörvény ezen bekezdésének értelmében a szavazás jogát lakóhelyemhez kötötten gyakorolhatom, amely személyes érintettséget közvetlenül is megalapozza.

Mindezekre tekintettel a Szegedi Törvényszék Végzésében megfosztott a választójogom általános és egyenlő alkotmányos kritériumainak maradéktalan érvényesülésétől attól, hogy a helyi egyéni választókerületek hatályos törvényeknek és alapelveknek megfelelő kialakítása által politikai akaratomat és szándékomat kifejezésre juttathassam.

Az Alkotmánybíróság 63/B/1995. Számú határozatában elvi élel rögzítette, hogy a választójog, olyan „*alapvető jog, amely az állampolgároknak az állami hatalom gyakorlásában való részvételét hivatott biztosítani és amelynek érvényesülése azt a követelményt támasztja az állammal szemben, hogy biztosítsa gyakorlásának feltételeit és jogszabály – az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében foglalt előírásnak megfelelően törvény – határozza meg gyakorlásának módját, rendjét, valamint garanciáit.*” (ABH 1996., 509, 513.)

Az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében foglaltakat Magyarország Alaptörvénye a „*Szabadság és Felelősség*” elnevezésű részének I. cikk (2) bekezdése tartalmazza.

Mellékletek:

/A 1 pld. ügyvédi meghatalmazás

/B személyes érintettséget alátámasztó személyi igazolvány és lakcímkártya egy másolati példánya

/C Szegedi Helyi Választási Iroda Vezető 3/2014. (III.27.) HVI vezetői határozatának egy másolati példánya

/D körzeti térkép egy másolati példánya

/E körzethatár jegyzék egy másolati példánya

/F 2014. április 14. napján előterjesztett fellebbezés egy másolati példánya

/G a Szegedi Törvényszék 19.Pk.20.729/2014/2. sorszámú 2014. napján átvett végzésének egy másolati példánya

/H 1 pld. adatkezelési nyilatkozat

Kelt: Szeged, 2014. április 17.

Tisztelettel:

